

S. Sayısı : III

Askerî memnu mintakalar hakkındaki 1110 sayılı kanuna ek kanun lâiyhası ve Bütçe ve Millî Müdafaa encümenleri mazbataları (1/50)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/2957

3 . VIII . 1942

Büyük Millet Meclisi yüksek Reislğine

1110 sayılı Memnu mintakalar kanununa ek olarak Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 16 . VII . 1942 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası eshabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler

Fevkalâde hallerde ve seferberlikte askerî şahısların vazifeleri icabı kıtalarına daha sıkı bağlı olmaları memleketin müdafaaı bakımından lüzumlu görülmektedir.

Bu gibi zamanlarda hudut ve kıyı garnizonlarla müstahkem mevki mintakalarda deniz ve hava üslerinde bazı mintakalarda bulunan kıta ve müesseselerde müstahdem askerî şahıslar aileleriyle birlikte buldukları takdirde mesai saatleri dışında aileleri yanında bulunmakta ve hasbelicap kıtaatın ileri geri hareketlerinde de ailelerini beraberlerinde götürmektedirler ki bu halin bir hareket sırasında askerî hizmet üzerinde mühim zararlar ve aksaklıklara yol açtığı âşikâr bulunmaktadır.

Bundan maada bazı askerî şahısların ailelerini çadırılı ordugâhlara ve askerlerin içine kadar getirmeleri askerî disiplin bakımından da doğru görülmemiş ve bu mülâhazalarla ek kanun lâiyhası hazırlanmıştır.

Bununla beraber bu cihetin takdir ve ifasını her komutana değil ordu müfettişlikleriyle Başkomutan ve Genel kurmay başkanlığına bırakılmıştır.

Bu suretle ailelerini yanlarından uzaklaştırmak emrini alan askerî şahısların ailelerini başka mahallere göndermek için masraf ihtiyar edecekleri ve bu yüzden müşkül vaziyete düşecekleri cihetle mutazarrır olanların zararlarını kısmen temin maksadiyle harcıraha müstahak ailelerine harcırah verilmesi esası kabul edilmiştir.

Bir de yasak bölgelerden yasak olmıyan bölgeye ve yasak olmıyan bölgeden yasak olan bölgeye ve yasak bölgeden diğer bir yasak bölgeye tayin olunanların ailelerine de ne suretle harcırah tahakkuk ettirileceği hakkında hükümler konmuştur.

Bütçe encümeni masbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Esas No. 1/50

Karar No. 40

24 . VI . 1943

Yüksek Reisliğe

1110 sayılı Memnu mntakalar kanununa ek olarak Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 3 ağustos 1942 tarih ve 6/2957 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla Millî Müdafaa ve Maliye vekâletlerinin salâhiyetli memurları hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olunmuştur.

Lâyihanın Umumî Heyette müzakeresi sırasında askerî şahıslar ailelerinin askerî memnu mntakalardan çıkarılması salâhiyetini tesbit eden birinci maddenin yeniden tetkik olunması hususundaki bir takrir Yüksek Umumî Heyetçe nazarı itibare alınmış olduğu halde Meclisi Âlinin fesih kararı vermesi üzerine hükümsüz kalmış olan bu lâyihanın yeniden müzakeresi Hükümetçe usulü dairesinde istenmiş olduğundan Encümenimize havalesi tensip buyurulmuştur.

Seferberlikte ve fevkalâde hallerde hudut ve kıyı garnizonlarında, müstahkem mevki ve müstahkem mntakalarda deniz ve hava üslerinde ve tâyin olunacak sair bölgelerde askerî şahısların daimî surette kıta vazifeleri başında bulunmalarını ve hizmet mahallerinden ayrılma-
malarını temin etmek maksadiyle ailelerini yanlarında bulundurmaları mahzurlu görüldüğü zaman mezkûr ailelerin buldukları mahallerden çıkarılması hakkında kanuni salâhiyet istihali için hazırlanan bu lâyiha Encümenimizce kabule şayan görülmüş ve icabında bahse mevzu olan aileleri yasak bölgeler haricine çı-

karmak veya mahzurlu mntakalara sokmamak salâhiyetlerini tesbit eden birinci madde Umumî Heyette tebellür eden kanaate uygun şekilde değiştirilmiştir.

Askerî şahıslar aileleri efradının yasak edilen bölgelere girmek teşebbüsünde buldukları takdirde tabi tutulacakları muamele hakkında lâyihanın sâkit bulunduğu görüldüğünden ikinci maddeye bu hususu tâyin eden bir hüküm konmuştur.

3, 4 ve 5 nci maddelerin yazılış şekilleri düzeltilmiştir.

Havalesi veçhile Millî Müdafaa encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	Bu M. M.	Kâtip
Kastamonu	Aydın	İstanbul
<i>T. Coşkan</i>	<i>Gl. R. Alpman</i>	<i>F. Öymen</i>
Antalya	Balıkesir	Bitlis
<i>N. E. Sumer</i>	<i>S. Örgüven</i>	<i>B. Osma</i>
Bursa	Diyarbakır	Diyarbakır
<i>Dr. S. Konuk</i>	<i>R. Bekit</i>	<i>Ş. Uluğ</i>
Edirne	Giresun	Hatay
<i>M. N. Gündüzalp</i>	<i>M. Akkaya</i>	<i>H. Salçuk</i>
İsparta	İstanbul	İstanbul
<i>M. Karaağaç</i>	<i>H. Kortel</i>	<i>H. Ülkmen</i>
İzmir	Kayseri	Kütahya
<i>M. Birsal</i>	<i>F. Baysal</i>	<i>H. Pekcan</i>
Manisa	Tokad	Tokad
<i>F. Kurdoğlu</i>	<i>H. N. Keşmir</i>	<i>R. A. Sevengil</i>
Trabzon	Yozgad	Yozgad
<i>M. S. Anamur</i>	<i>S. İçöz</i>	<i>A. Sungur</i>

T. B. M. M.

Millî Mü. Encümeni

Esas No. 1/50

Karar No. 15

12 . VII . 1943

Yüksek Reisliğe

Seferberlikte ve Fevkalâde Hallerde askerî şahısların ailelerinin icabında yanlarında bulundurmalarının men'i hakkındaki kanun lâyihası Millî Müdafaa vekili hazır olduğu halde encümenimizde ikinci defa olarak incelendi.

İki yıl önce, Trakya'da bazı mıntakalarda askerî şahısların aileleri efradının kendi yanlarından derhal uzaklaştırılması zarureti hâsıl olmuş ve fakat mevcut ahkâmın müsaadesizliği yüzünden tatbik edilememiş olmak yüzünden teklif edilmiş olan işbu kanun lâyihası, böyle bir salâhiyetin Millî Müdafaa vekiline verilmesi hakkında Umumî heyette ileri sürülen noktai nazarı tekrar incelenmesi yüzünden intaç edilemiyerek bu Devreye bırakılmış idi.

Bu defa, Hükümetten tekrar gelen bu lâyihanın Bütçe encümeni müzakeresinde aynı mü-lâhaza ile işbu salâhiyeti Millî Müdafaa vekiline hasreylemek suretiyle kanunun birinci maddesi değiştirilmiştir. Fakat, Millî Müdafaa encümeni Teşkilâtı esasienin 40 nci maddesindeki sarahat dolayısıyla işbu salâhiyeti fevkalâde hallerde Genel kurmay başkanlığına ve seferberlikte kuvayi harbiyenin sevk ve idaresine memur zate vermek suretiyle maddeyi tesbit edilen şekle koymuştur. Çünkü, ailelerin birinci maddede tasrih edilen mıntakalar ve bölgelerden geriye nakledilmeleri keyfiyeti idari sebeblere değil doğrudan doğruya sevk ve idare ve harekât sebeplerine müteallik görmüştür ve bu takdirde işbu salâhiyet Ana yasanın 40 nci maddesi muebince sevk ve idare makamlarına ait olmak lâzumdur. Millî Müdafaa vekili ancak bu ailelerin nakli için icabeden tahsisatın sarfı ve itası bakımından bu mesele ile alakalı bulunmaktadır ki buda salâhiyet verilen makamların keyfiyeti vekâlete derhal arz etmeleri ile halledilmiş olacaktır.

Kanun lâyihasının en mühim kısmı hakkındaki işbu izahattan sonra aşağıdaki diğer tadi-lât hakkındaki encümen fikirleri şöylece arze-

dilir:

1) Kanunun Hükümetçe teklif edilen «1110 sayılı memnu mıntakalar kanununa ek kanun lâyihası» başlığı «seferberlikte ve fevkalâde hallerde askerî şahısların ailelerini, icabında yanlarında bulundurmalarının men'i hakkında kanun lâyihası» şekline sokmakla kanuna müstakil ve umumî bir mahiyet vermiştir.

2) Hükümetin birinci maddesinde zikredilen «askerî emniyet ve askerî vazifelerin yapılması bakımından» tabiri fazla görülerek çıkarılmıştır.

3) Hükümetin ikinci maddesinin birinci fıkrasında aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgeden çıkarılacak aile efradına, birlikte ikamet edecekleri mahalle kadar harcırah verileceği yazılıdır. Kanun bu şekilde kabul edildiği takdirde bu aile efradından başka başka yerlerde oturmak mecburiyetinde olanlardan her birine, gidecekleri yere kadar harcırah verilemez. Halbuki bağında toplanılan zatın meskeninden ayrılmaya mecbur kalan aile efradından her birinin nezdinde ikameti, kendisi için daha uygun başka başka akrabası bulunabilir. Bu gibi hallerde bu aile efradından her birinin, yanlarına gitmek istedikleri kimselerin buldukları yerlere kadar harcırah alabilmelerini sağlamak maksadiyle (birlikte kelimesi kaldırılarak) madde o şekilde tavih edilerek yazılmıştır.

4) İkinci maddeye konulan yeni bir fıkra ile, yasak bölgeye, müsaadesiz getirilen aile efradının derhal bölge dışarısına çıkarılması ve bu hususta yopulan yol masrafının ilgili askerî şahıslara ödetilmesi sağlanmıştır.

5) Kezalik ikinci maddenin, Hükümetçe teklif edilen ikinci fıkrası lüzumsuz görüldüğünden çıkarılmıştır.

6) Muhtelif ihtimalleri nazara alan üçüncü madde dahi Bütçe encümeni tarafından yapılan tertib veçhile aynıyle kabul edilmiştir. Ancak

birinci madde hükmüne tevfikân aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgeden çıkarılmış ve yeni ikamet yerlerine kadar harcırahlarını almış olan aile efradı, yasağın sonuna erdiği zaman eskiden yasak mıntakada olan memuriyet mahallinden ayrılmamış bulunan askerî şahsın yanına dönmek istediği takdirde ne suretle harcırah alacağı gerek Hükümetin teklifinde ve gerek Bütçe encümeninin eskiden hazırladığı metninde meskût bırakılmış olduğundan bu gibi hallerde harcıraha müstahak aile efradının harcırah alabilmelerini sağlamak maksadiyle üçüncü maddeye (B) fıkrası olarak yeniden bir hüküm ilâve edilmiştir.

Arzolanın tadil, tashih ve ilâvelerle hazırlanan kanun lâyihası Umumî Heyetin tasvibine

arzolanın üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

M. M. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Sinob	Tekirdağ	Konya
C. K. İncedayı	B. Apak	
Ağrı	Bursa	Çankırı
H. Tuğaç	N. Tınaz	Dr. A. Arkan
Diyarbakır	Edirne	Elâziğ
K. Sevüktekin	M. E. Ağaoğulları	H. Kışoğlu
Erzincan	Erzurum	Gaziantep
Ş. Sökmensüer	A. Akyürek	Dr. M. Cambolat
sparta	Kars	Kayseri
G. Tüzemen	H. Durudoğan	N. Tokar
Kırklareli	Kırşehir	Kocaeli
K. Doğan	F. Selen	M. Bakû
Mardin	Muğla	Tokad
Dr. A. Uras	S. Güney	S. Çelikkol

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1110 sayılı memnu mıntakalar kanununa ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Fevkalâde hallerde ve seferberlikte hudud ve kıyı garnizonlarında, müstahkem mevki ve müstahkem mıntakalarda, deniz ve hava üslerinde tâyin olunacak bölgeler içinde askerî şahısların aileleri efradiyle birlikte ikametleri askerî emniyet ve askerî vazifelerin yapılması bakımından Başkomutanlıkca veya Genelkurmay Başkanlığına veya Ordu müfettişliklerince yasak edilebilir.

MADDE 2. — Birinci madde mucibince aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgeden çıkarılacak harcıraha müstahak aile efradına bunların (birlikte) ikamet edecekleri mahalle kadar aile harcırahi verilir.

Bu suretle aile harcırahi alan kimselerden bilâhara ailelerini memuriyet mahallerine daha yakın bir yere getirmek isteyenlere bir daha aile harcırahi verilmez.

MADDE 3. — Harcıraha müstahak aile efradı için aşağıda yazılı nispet ve şartlar dairesinde aile harcırahi verir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Askerî memnu mıntakalar hakkındaki 1110 sayılı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1. — Seferberlikte ve fevkalâde hallerde hudud ve kıyı garnizonlarında müstahkem mevki ve müstahkem mıntakalar da deniz ve hava üslerinde ve tâyin olunacak sair bölgeler için de askerî şahısların aileleri efradiyle birlikte ikametlerini yasak etmeğe Millî Müdafaa vekili salâhiyetlidir.

Millî Müdafaa vekili hazaarda Genel Kurmay başkanlığına ve seferde kuvayi harbiyenin sevk ve idaresine memur olan zata bu salâhiyeti tevdi edebilir.

MADDE 2. — Yasak edilen bölgeye gelen aile efradı derhal bölge dışına çıkarılır. Bu hususta yapılan yol masrafı alâkalı askerî şahsın maaşından kesilir.

MADDE 3. — Harcıraha müstahak aile efradına :

A) Aile ile birlikte oturulması yasak olan

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Seferberlikte ve fevkalâde hallerde askeri şahısların, ailelerini icabında yanlarında bulundurmalarının men'i hakkında kanun lâghıası

MADDE 1. — Hüdud ve kıyı garibelerinde, müstahkem mevki ve müstahkem saizakalarda deniz ve hava üslerinde ve tayin oluncak saiz bölgeler içinde askeri şahısların aileleri efradının kendi yanlarında bulundurulmasının menine fevkalâde hallerde Genel Kurmay Başkanlığı ve seferberlikte kuvayi harbiyenin sevk ve idaresine memur zat salâhiyetlidir.

MADDE 2. — Birinci madde mucibince, aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgelerden çıkarılacak aile efradına, bunların ikamet edecekleri yerlere kadar aile harcırahı verilir. Yasak edilen bölgeye gelen aile efradı derhal bölge dışına çıkarılır. Bu hususta yapılan masrafı alâkâlı askeri şahsın maaşından kesilir.

MADDE 3. — Harcıraha müstahak aile efradına:

A) Aile ile birlikte oturulması yasak olan

Hâ.

B. E.

A) Aile ile birlikte oturulması yasak olan bir yerden yasak olmıyan bir yere tâyin edilen kimseye ailesinin ikamet ettiği yerden yeni memuriyet yerine kadar,

B) Aile ile birlikte oturulması yasak olmıyan bir yerden yasak olan bir yere tâyin edilen kimseye eski memuriyet mahallinden yeni memuriyet mahalline kadar tahakkuk edecek harcırah miktarını geçmemek üzere eski memuriyet yerinden ailesinin ikamet edeceği yere kadar,

C) Aile ile birlikte oturulması yasak olan bir yerden yine böyle bir yere tâyin edilen kimseye ailesinin ikamet ettiği yerden yeni memuriyet mahalline kadar tahakkuk edecek harcırah miktarını geçmemek üzere ailenin evvelce oturduğu yerden ikamet edeceği yere kadar.

bir yerden yasak olmıyan bir yere tâyin edilen kimseye ailesinin ikamet ettiği yerden yeni memuriyet yerine kadar;

B) Aile ile birlikte oturulması yasak olmıyan bir yerden yasak olan bir yere tâyin edilen kimseye eski memuriyet mahallinden yeni memuriyet mahalline kadar tahakkuk edecek harcırah miktarını geçmemek üzere eski memuriyet yerinden ailesinin ikamet edeceği yere kadar;

C) Aile ile birlikte oturulması yasak olan bir yerden yine böyle bir yere tâyin edilen kimseye ailesinin ikamet ettiği yerden yeni memuriyet mahalline kadar tahakkuk edecek harcırah miktarını geçmemek üzere ailenin evvelce oturduğu yerden ikamet edeceği yere kadar aile harcırahı verilir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini yürütmeye İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

16 . VII . 1942

Baş. V. ve Ha.

Vekâleti vekili

Ad. V.

M. M. V.

Ş. Saracoğlu

H. Menemencioğlu

A. R. Artunkal

Da. V.

Ha. V.

Ma. V.

Dr. A. F. Tuzer

F. Ağralı

Mf. V.

Na. V.

İk. V.

Yücel

A. F. Cebesoy

S. Day

S. İ. M. V.

G. İ. V.

Zr. V.

Dr. H. Alataş

R. Kıradeniz

Ş. R. Hatipoğlu

Mü. V.

Ti. V.

F. Engin

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 5. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

M. M. E.

bir yerden yasak olmıyan bir yere tâyin edilen kimseye ailesinin ikamet ettiği yerden yeni memuriyet yerine kadar,

B) Aile ile birlikte oturulması yasak olmıyan bir yerden yasak olan bir yere tâyin edilen kimseye, eski memuriyet mahallinden yeni memuriyet mahalline kadar tahakkuk edecek harca-rah miktarını geçmemek üzere eski memuriyet yerinden ailesinin ikamet edeceği yere kadar,

C) Aile ile birlikte oturulması yasak bir yerden yine böyle bir yere tâyin edilen kimseye ailesinin ikamet ettiği yerden yeni memuriyet mahalline kadar tahakkuk edecek harca-rah miktarını geçmemek üzere ailenin evvelce oturduğu yerden ikamet edeceği yere kadar,

D) Birinci madde hükmüne göre aile ile birlikte oturulması yasak edilen bölgeden çıkarılmış aile efradına yasağın kaldırılması üzerine ikinci maddede mucibince harca-rah verilmiş olan yerden eski yasak yere kadar,

Harca-rah verilir.

MADDE 4. — Bütçe encümeninin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bütçe encümeninin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.